

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (четвърти състав)

27 февруари 2014 година *

„Директива 2001/29/ЕО — Авторското право и сродните му права в информационното общество — Понятие „публично разгласяване“ — Излъчване на произведения в стаите на балнеосанаториум — Непосредствено действие на разпоредбите на директивата — Членове 56 ДФЕС и 102 ДФЕС — Директива 2006/123/ЕО — Свободно предоставяне на услуги — Конкуренция — Изключително право за колективно управление на авторски права“

По дело C-351/12

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Krajský soud v Plzni (Чешка република) с акт от 10 април 2012 г., постъпил в Съда на 24 юли 2012 г., в рамките на производство по дело

OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním o.s.

срещу

Léčebné lázně Mariánské Lázně a.s.,

СЪДЪТ (четвърти състав),

състоящ се от: L. Bay Larsen, председател на състав, K. Lenaerts, заместник-председател на Съда, изпълняващ функцията на съдия в четвърти състав, M. Safjan, J. Malenovský и A. Prechal (докладчик), съдии,

генерален адвокат: E. Sharpston,

секретар: M. Aleksejev, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 26 юни 2013 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním o.s., от A. Klech и P. Vojíš, advokáti, както и от T. Matějichný, в качеството на представител,
- за Léčebné lázně Mariánské Lázně a.s., от R. Šup, advokát,
- за чешкото правителство, от M. Smolek и J. Vlácil, в качеството на представители,
- за германското правителство, от T. Henze и J. Kemper, в качеството на представители,

* Език на производството: чешки.

- за унгарското правителство, от М. Z. Fehér и К. Szijjártó, в качеството на представители,
- за австрийското правителство, от А. Posch, в качеството на представител,
- за полското правителство, от В. Majczyna, М. Drwięcki, D. Lutostańska и М. Szpunar, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от Р. Ondrůšek, I.V. Rogalski и J. Samnadda, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 14 ноември 2013 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на членове 3 и 5 от Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 година относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество (ОВ L 167, стр. 10; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 230), на член 16 от Директива 2006/123/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 година относно услугите на вътрешния пазар (ОВ L 376, стр. 36; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 58, стр. 50) и на членове 56 ДФЕС и 102 ДФЕС.
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между организацията за колективно управление на авторските права върху музикалните произведения OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním o.s. (наричана по-нататък „OSA“) и дружеството Léčebné lázně Mariánské Lázně a.s. (наричано по-нататък „Léčebné lázně“), което стопанисва недържавно здравно заведение, предлагащо балнеолечение, относно заплащането на такси за авторските права при осигуряване на радио- или телевизионно излъчване в стаите на здравното заведение.

Правна уредба

Право на Съюза

- 3 Съображение 23 от Директива 2001/29 гласи:

„Настоящата директива следва да хармонизира в по-голяма степен правото на автора на [публично разгласяване]. [Това] право следва да се разбира в широк смисъл, като обхваща [разгласяване] на публика[...], която не присъства на мястото, откъдето [то] произхожда [...]. Това право следва да обхваща всяко такова предаване или препредаване на произведение на публиката по жичен или безжичен път, включително аудио-визуално излъчване. Това право не обхваща други действия“.

- 4 Член 3 от Директива 2001/29 е озаглавен „Право на публично разгласяване на произведения и право на предоставяне на публично разположение на други закриляни обекти“ и параграф 1 от него гласи:

„Държавите членки предоставят на авторите изключително право да разрешават или забраняват публичното разгласяване на техни произведения по жичен или безжичен път, включително предоставяне на публично разположение на техни произведения по такъв начин, че всеки [да] може да има достъп до тях от място и във време, самостоятелно избрани от него“.

- 5 Съгласно член 5 от Директива 2001/29, озаглавен „Изключения и ограничения“:

„[...]“

2. Държавите членки могат да предвидят изключения или ограничения от правото на възпроизвеждане, предвидено в член 2[, озаглавен „Право на възпроизвеждане“], в следните случаи:

[...]

- а) по отношение на възпроизвеждане на излъчвания, извършвани от социални заведения с нестопанска цел, болници или затвори, при условие че притежателите на права получават справедливо обезщетение.

3. Държавите членки могат да предвидят изключения или ограничения по отношение на правата, предвидени в членове 2 и 3, в следните случаи:

[...]

- б) използване в полза на хора с увреждания, което е пряко свързано с увреждането и няма търговски характер, доколкото се изисква от конкретното увреждане;

[...]

5. Изключенията и ограниченията, предвидени в параграфи [2 и 3], се прилагат само в някои специални случаи, които не засягат нормалното използване на произведението или друг закрилян обект, и не засягат неоправдано законните интереси на притежателя на права“.

- 6 Съгласно член 4 от Директива 2006/123, озаглавен „Определения“:

„За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

- 1) „услуга“ означава всяка стопанска дейност, извършвана от самостоятелно заето лице, обичайно осъществявана срещу възнаграждение, както е посочено в член [57 ДФЕС];

[...]“.

- 7 Член 16 от Директива 2006/123 е озаглавен „Свобода да се предоставят услуги“ и в параграф 1 от него се предвижда следното:

„Държавите членки съблюдават правото на доставчиците да предоставят услуги в държава членка, различна от тази, в която са установени.

[...]“.

- 8 По силата на член 17 от Директива 2006/123, озаглавен „Допълнителни дерогации от свободата да се предоставят услуги“:

„Член 16 не се прилага към:

[...]

11) авторско право и сродните му права [...]“.

Чешко право

- 9 Съгласно член 23 от Закон № 121/2000 за авторското право (наричан по-нататък „Законът за авторското право“) в действащата му редакция през спорния в главното производство период радио- или телевизионно излъчване на произведения означава предоставянето на произведения, излъчвани по радиото или телевизията, на разположение чрез устройства, които са в състояние от техническа гледна точка да приемат радио- или телевизионни предавания. За излъчване обаче не се счита предоставянето на разположение на произведения на пациенти, за които се полагат здравни грижи в заведения, предлагащи такива услуги.
- 10 В член 98 от Закона за авторското право е предвидено, че дейността по колективно управление на авторски права се упражнява след издаване на разрешение. Съгласно параграф 6, буква с) от същия член компетентното министерство издава такова разрешение само ако на друго лице вече не е издадено разрешение за упражняването на същото право по отношение на същия закрилян обект, а ако става въпрос за произведение — за упражняването на същото право по отношение на същия вид произведения.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

- 11 OSA иска Léčebné lázně да му заплати сумата от 546 995 чешки крони (CZK) ведно с лихвите за забава, затова че през спорния период 1 май 2008 г.—31 декември 2009 г., без да сключва лицензионен договор с OSA, монтирало в стаите на балнеосанаториумите си радио- и телевизионни приемници, чрез които предоставяло на разположение на своите гости и пациенти произведения, правата върху които се управляват от OSA. Според OSA член 23 от Закона за авторското право противоречи на Директива 2001/29 в частта, в която се въвежда изключение, освобождаващо здравните заведения от заплащане на авторски възнаграждения при предоставянето на грижи.
- 12 Léčebné lázně твърди, че попада в обхвата на изключението по посочения член 23, и оспорва твърдението, че тази разпоредба противоречи на Директива 2001/29. Дружеството добавя, че ако въпреки всичко се установи такова противоречие, то директивата не може да се изтъкне в спор между частноправни субекти.
- 13 Освен това Léčebné lázně твърди, че OSA злоупотребява с монополното си положение на пазара, тъй като размерът на предвидените в тарифите му възнаграждения е несъразмерно висок спрямо възнагражденията, изисквани от дружествата за колективно управление на авторски права (наричани по-нататък „организациите за управление“) в съседните държави за същия вид използване на произведения, защитени с авторски права, и това влошавало положението му на пазара и конкурентоспособността му спрямо други балнеосанаториуми, разположени в съседните държави. Санаториумът му се посещавал от чуждестранни клиенти и в него се приемал сигналът на чуждестранни телевизионни канали и радиостанции. Léčebné lázně

посочва, че е налице ограничаване на свободното предоставяне на услуги, и твърди, че е заинтересовано от сключването на лицензионен договор с установена в друга държава членка организация за управление, изискваща заплащането на по-ниски авторски възнаграждения.

14 При тези обстоятелства *Krajský soud v Plzni* решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

- „1) Трябва ли Директива [2001/29] да бъде тълкувана в смисъл, че изключение, което не дава право на заплащане на възнаграждения на авторите за разгласяване на произведенията им — чрез радио- или телевизионно излъчване, приемано от телевизионни или радиоприемници — сред пациентите в стаите на балнеосанаториум, осъществяващ търговска дейност, противоречи на членове 3 и 5 ([и по-специално] член 5, параграф 2, буква д), параграф 3, буква б) и параграф 5) от тази директива?
- 2) Достатъчно безусловни и точни ли са по своето съдържание тези разпоредби на Директивата с оглед на по-горе посоченото ползване на дадено произведение, за да могат организациите за [...] управление [...] да се позовават на тях пред националните съдилища в рамките на частноправни спорове, в случай че [държавата членка] не е транспонирала правилно Директива [2001/29] в националното си право?
- 3) Трябва ли член 5б и сл. [ДФЕС] и член 102 [ДФЕС] или съответно член 16 от Директива [2006/123] да бъдат тълкувани в смисъл, че не допускат прилагането на разпоредбите от националното право, които запазват упражняването на дейността по колективно управление на авторски права на територията на [държавата членка] само за една-единствена организация (монополист) за [...] управление [...], като по този начин не се позволява на получателите на услугите да избират свободно организации за колективно управление на авторски права от друг[а държава членка]?“.

По възобновяването на устната фаза

- 15 С молба, подадена в секретариата на Съда на 16 декември 2013 г., *Léčebné lázně* иска от Съда да разпорежи извършването на „процесуално-организационни действия и действия по събиране на доказателства“, включващи представянето на решение от 14 май 2013 г. на *Městský soud v Praze*, което дружеството прилага към същата молба. С последната *Léčebné lázně* иска също и възобновяване на устната фаза. Искането е мотивирано с наличието на връзка между горното решение и отправения от запитващата юрисдикция трети въпрос, както и с наличието според *Léčebné lázně* на погрешни твърдения в точки 28 и 29 от заключението на генералния адвокат.
- 16 Предвид съдържанието на посоченото искане, на настоящия етап на производството то следва да се счита за искане за възобновяване на устната фаза на производството по смисъла на член 83 от Процедурния правилник на Съда.
- 17 Съгласно тази разпоредба във всеки един момент след изслушване на генералния адвокат Съдът може да постанови възобновяване на устната фаза на производството, по-специално когато счита, че делото не е напълно изяснено, когато след закриване на тази фаза някоя от страните посочи нов факт от решаващо значение за решението на Съда или когато делото трябва да се реши въз основа на довод, който не е бил обсъден от страните или от заинтересованите субекти по член 23 от Статута на Съда на Европейския съюз.
- 18 В това отношение най-напред трябва да се отбележи, че отправеният от запитващата юрисдикция първи въпрос, за който се отнасят точки 28 и 29 от заключението на генералния адвокат, бе обстойно разискван пред Съда от заинтересованите субекти. При това положение Съдът счита, че разполага с всички необходими сведения, за да отговори на този въпрос.

- 19 По-нататък, що се отнася до постановеното решение от *Městský soud v Praze*, то не може да се счита за нов факт от решаващо значение за отговора, който Съдът трябва да даде на отправления от запитващата юрисдикция трети въпрос.
- 20 Накрая, не се твърди, че настоящото дело трябва да се реши въз основа на довод, който не е разискван пред Съда.
- 21 Поради това, след изслушването на генералния адвокат, искането за възобновяване на устната фаза на производството следва да се отхвърли.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

- 22 С първия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 3, параграф 1 от Директива 2001/29 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска правна уредба на държава членка, която лишава авторите от правото им да разрешават или забраняват разгласяването на техните произведения от балнеосанаториум, функциониращ като търговско предприятие, чрез целенасочено разпространение на сигнал посредством радио- или телевизионни приемници в стаите на пациентите на санаториума. Освен това запитващата юрисдикция иска да се установи дали в посочения контекст член 5, параграф 2, буква д), параграф 3, буква б) и параграф 5 от същата директива имат значение за тълкуването на първата разпоредба.
- 23 В това отношение най-напред трябва да се отбележи, че основната цел на Директива 2001/29 е осигуряване на високо равнище на закрила в полза на авторите, като им се позволи да получат съответно възнаграждение за използването на техните произведения, по-специално в случаите на публично разгласяване. Следователно съдържащото се в член 3, параграф 1 от тази директива понятие „публично разгласяване“ трябва да се разбира в широк смисъл, както впрочем изрично се посочва в съображение 23 от нея (Решение от 7 март 2013 г. по дело *ITV Broadcasting* и др., C-607/11, точка 20 и цитираната съдебна практика).
- 24 Следователно, както основателно твърдят OSA, чешкото правителство и Европейската комисия, трябва да се приеме, че акт на „публично разгласяване“ по смисъла на член 3, параграф 1 от Директива 2001/29 е налице, когато стопанисващото балнеосанаториум лице като това в главното производство осигурява на пациентите си достъп до излъчвани произведения посредством радио- или телевизионни приемници, разпространявайки в стаите на балнеосанаториума получавания сигнал, който е носител на защитените произведения.
- 25 Всъщност понятието „разгласяване“ най-напред следва да се разбира като обхващащо всяко предаване на защитените произведения, независимо от използваните средства или технически способности (Решение от 4 октомври 2011 г. по дело *Football Association Premier League* и др., C-403/08 и C-429/08, Сборник, стр. I-9083, точка 193).
- 26 Ето защо стопанисващото балнеосанаториум лице извършва разгласяване, когато целенасочено предава защитени произведения, разпространявайки съзнателно сигнал посредством радио- или телевизионни приемници в стаите на пациентите на санаториума (вж. в този смисъл Решение по дело *Football Association Premier League* и др., посочено по-горе, точка 196 и Решение от 15 март 2012 г. по дело *Phonographic Performance (Ireland)*, C-162/10, точка 40).

- 27 По-нататък, трябва да се припомни, че изразът „публично“, използван в член 3, параграф 1 от Директива 2001/29, обозначава неопределен брой потенциални адресати и впрочем предполага наличие на доста голям брой лица (Решение по дело *ITV Broadcasting* и др., посочено по-горе, точка 32).
- 28 Що се отнася по-специално до последния критерий, трябва да се вземат предвид кумулативните последици, породени от предоставянето на произведенията на разположение на потенциалните адресати. В това отношение по-специално е необходимо да се знае колко лица имат достъп до едно и също произведение едновременно и последователно (Решение от 7 декември 2006 г. по дело *SGAE, C-306/05, Recueil*, стр. I-11519, точка 39 и Решение по дело *ITV Broadcasting* и др., посочено по-горе, точка 33).
- 29 По-нататък, както отбелязва генералният адвокат в точка 28 от заключението си, в балнеосанаториума могат да се настанят, както едновременно, така и последователно, неопределен, но доста голям брой лица, които могат да приемат излъчванията в стаите си.
- 30 Противно на твърденията на *Léčebné lázně* само по себе си обстоятелството, че пациентите на балнеосанаториум по принцип се настаняват в него за по-дълъг период от време в сравнение с клиентите на хотел, не може да обори тази констатация, тъй като предоставянето на произведения на такива пациенти винаги може да обхване доста голям брой лица чрез породените от него кумулативни последици.
- 31 Трябва също така да се припомни, че за да може излъченото произведение да попадне в обхвата на понятието „публично разгласяване“ по смисъла на член 3, параграф 1 от Директива 2001/29, е необходимо предаването му да се осъществи пред нова публика, тоест публика, която авторите на защитените произведения не са имали предвид, когато са разрешили тяхното използване чрез първоначалното публично разгласяване (Решение по дело *Football Association Premier League* и др., посочено по-горе, точка 197 и цитираната съдебна практика).
- 32 Следователно също като клиентите на хотел пациентите на балнеосанаториум са такава нова публика. Всъщност балнеосанаториумът е структурата, която, съзнавайки напълно последиците от своето поведение, предприема действия, за да предоставя на пациентите си достъп до защитеното произведение. Без тези действия по принцип пациентите не биха могли да имат достъп до излъчваното произведение (вж. в този смисъл Решение по дело *SGAE*, посочено по-горе, точки 41 и 42).
- 33 Следователно разгласяването от балнеосанаториум като този в главното производство на защитени произведения чрез съзнателното разпространение на сигнал посредством радио- или телевизионни приемници в стаите на пациентите на санаториума представлява „публично разгласяване“ по смисъла на член 3, параграф 1 от Директива 2001/29.
- 34 Това тълкуване не може да се обори с изтъкнатия от *Léčebné lázně* довод, че акт на разгласяване като разглеждания в главното производство притежава същите характеристики като разгласяването на защитени произведения от зъболекар в зъболекарския му кабинет, за което в Решение от 15 март 2012 г. по дело *SCF (C-135/10)* Съдът приема, че не попада в обхвата на понятието „публично разгласяване“ по смисъла на член 3, параграф 1 от Директива 2001/29.
- 35 В това отношение е достатъчно да се отбележи, че изведените в посоченото по-горе Решение по дело *SCF* принципи са ирелевантни в настоящото дело, тъй като това решение не се отнася за авторското право по член 3, параграф 1 от Директива 2001/29, а за правото с компенсаторен характер на артистите изпълнители и продуцентите на звукозаписи, предвидено в член 8, параграф 2 от Директива 92/100/ЕИО на Съвета от 19 ноември 1992 година относно правото на

отдаване под наем и в заем и относно някои права, сродни на авторското право в областта на интелектуалната собственост (ОВ L 346, стр. 61; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 120).

- 36 Тъй като разгласяване на защитени произведения като разглежданото в главното производство представлява „публично разгласяване“ по смисъла на член 3, параграф 1 от Директива 2001/29, съгласно текста на тази разпоредба националната правна уредба трябва да предвиди изключително право на авторите да разрешават или да забраняват това разгласяване, освен ако то не попада в обхвата на предвидено от Директива 2001/29 изключение или ограничение.
- 37 В това отношение трябва да се провери по-специално дали с изрично отбелязаните от запитващата юрисдикция разпоредби на член 5, параграф 2, буква д), параграф 3, буква б) и параграф 5 от тази директива може да се обоснове такова изключение или ограничение.
- 38 Най-напред, що се отнася до член 5, параграф 2, буква д) от Директива 2001/29, трябва да се отбележи, че видно от съдържанието ѝ, с тази разпоредба се обосновава единствено изключение или ограничение по отношение на предвиденото в член 2 от същата директива право на възпроизвеждане. Следователно с посочената разпоредба не може да се обоснове изключение или ограничение по отношение на предвиденото в член 3, параграф 1 от същата директива изключително право на авторите да разрешават или забраняват всяко публично разгласяване на техни произведения.
- 39 По-нататък, що се отнася до член 5, параграф 3, буква б) от Директива 2001/29, с него се дава възможност на държавите членки да предвидят изключение или ограничение по отношение на предвидените в член 3 права в случаи на използване в полза на хора с увреждания, което е пряко свързано с увреждането и няма търговски характер, доколкото се изисква от конкретното увреждане. Нищо от представените на Съда материали по делото обаче не позволява да се приеме, че в случай като разглеждания в главното производство всички условия, посочени в първата разпоредба, са налице.
- 40 Накрая, що се отнася до член 5, параграф 5 от Директива 2001/29, в него не се въвеждат изключения или ограничения, които държавите членки могат да предвидят по отношение на разглежданите права, и по-специално на тези по член 3, параграф 1 от същата директива, а само се уточнява обхватът на изключенията и ограниченията, въведени с предходните параграфи от първата разпоредба.
- 41 С оглед на гореизложеното на първия въпрос следва да се отговори, че член 3, параграф 1 от Директива 2001/29 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска правна уредба на държава членка, която лишава авторите от правото им да разрешават или да забраняват разгласяването на техните произведения от балнеосанаториум, функциониращ като търговско предприятие, чрез целенасочено разпространение на сигнал посредством радио- или телевизионни приемници в стаите на пациентите на санаториума. Член 5, параграф 2, буква д), параграф 3, буква б) и параграф 5 от тази директива няма значение за това тълкуване.

По втория въпрос

- 42 Със втория си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 3, параграф 1 от Директива 2001/29 трябва да се тълкува в смисъл, че организация за управление може да се позове на него в спор между частноправни субекти с цел противоречащата на тази разпоредба правна уредба на държава членка да остане без приложение.

- 43 В това отношение трябва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика дори ясна, точна и безусловна разпоредба на директива, чиято цел е да предостави права или да възложи задължения на частноправни субекти, не може да се прилага в рамките на спор, страни по който са единствено частноправни субекти (Решение от 15 януари 2014 г. по дело *Association de médiation sociale*, C-176/12, точка 36 и цитираната съдебна практика).
- 44 Същевременно обаче Съдът е приел, че национална юрисдикция, която е сезирана със спор единствено между частноправни субекти, е длъжна при прилагането на вътрешноправните разпоредби да взема предвид нормите от националното право в тяхната цялост и във възможно най-голяма степен да ги тълкува предвид текста и целта на тази директива, за да стигне до разрешение, съответстващо на преследваната от нея цел (вж. в този смисъл Решение по дело *Association de médiation sociale*, посочено по-горе, точка 38 и цитираната съдебна практика).
- 45 Съдът обаче е уточнил, че този принцип на тълкуване в съответствие с националното право има определени ограничения. Така задължението на националния съд да се позове на съдържанието на директива, когато тълкува или прилага релевантните норми на вътрешното право, е ограничено от общите принципи на правото и не може да служи за основа на тълкуване *contra legem* на националното право (Решение по дело *Association de médiation sociale*, посочено по-горе, точка 39 и цитираната съдебна практика).
- 46 Освен това, тъй като при излагането на мотивите за втория въпрос запитващата юрисдикция отбелязва Решение от 12 юли 1990 г. по дело *Foster* и др. (C-188/89, *Recueil*, стр. I-3313) и се пита какво е истинското естество на организация за управление като OSA, трябва да се добави, че дори ако такава организация за управление се приеме за еманация на държавата, организацията отново не може да се позове на член 3, параграф 1 от Директива 2001/29 с цел противоречащата на тази разпоредба правна уредба на държава членка да остане без приложение.
- 47 Всъщност, ако това бе така, при обстоятелства като тези по делото в главното производство би било налице не позоваване от страна на частноправен субект на непосредственото действие на разпоредба от директива срещу държава членка, а обратното положение. Съгласно постоянната съдебна практика обаче директива не може сама по себе си да поражда задължения за частноправен субект и следователно позоваването на самата директива не е възможно срещу частноправен субект (Решение от 24 януари 2012 г. по дело *Dominguez*, C-282/10, точка 37 и цитираната съдебна практика).
- 48 С оглед на гореизложеното на втория въпрос следва да се отговори, че член 3, параграф 1 от Директива 2001/29 трябва да се тълкува в смисъл, че организация за управление не може да се позове на него в спор между частноправни субекти с цел противоречащата на тази разпоредба правна уредба на държава членка да остане без приложение. Въпреки това сезираната с такъв спор юрисдикция е длъжна във възможно най-голяма степен да тълкува тази правна уредба предвид текста и целта на същата разпоредба, за да стигне до разрешение, съответстващо на преследваната от нея цел.

По третия въпрос

По допустимостта

- 49 OSA, чешкото и австрийското правителство изразяват съмнения относно допустимостта на третия въпрос. Всъщност от акта за преюдициално запитване не било видно дали *Léčebné lázně* се е опитвало да сключи договор с установена в друга държава членка организация за

управление. Освен това отговорът на третия въпрос няма никакво значение за разрешаването на спора в главното производство. Какъвто и да бил отговорът, той не можел да освободи Léčebné lázně от задължението да заплати на OSA спорното обезщетение.

- 50 В това отношение следва да се напомни, че отправеното от национална юрисдикция преюдициално запитване може да се обяви за недопустимо само ако е съвсем очевидно, че исканото тълкуване на правото на Съюза няма никаква връзка с действителността или с предмета на спора в главното производство, когато проблемът е от хипотетично естество или още когато Съдът не разполага с необходимите данни от фактическа и правна страна, за да бъде полезен с отговора на поставените му въпроси (вж. по-специално Решение от 29 март 2012 г. по дело *Belvedere Costruzioni*, C-500/10, точка 16 и цитираната съдебна практика).
- 51 От акта за преюдициално запитване обаче е видно, че Léčebné lázně се позовава на разпоредбите, посочени в отправления от запитващата юрисдикция трети въпрос, за да оспори твърдения прекомерно висок размер на претендираните от OSA такси спрямо таксите, изисквани от организациите за управление в съседните държави.
- 52 При това положение не е съвсем очевидно, че третият въпрос няма никаква връзка с действителността или с предмета на спора в главното производство или че проблемът е от хипотетично естество.
- 53 Следователно третият въпрос е допустим.

По същество

- 54 С третия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 16 от Директива 2006/123 и член 56 ДФЕС и/или член 102 ДФЕС трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат правна уредба на държава членка като разглежданата в главното производство, която предоставя колективното управление на авторските права върху някои защитени произведения на нейна територия само на една-единствена организация за управление, възпрепятствайки по този начин ползвател на такива произведения като разглеждания по делото в главното производство балнеосанаториум да ползва услугите на установена в друга държава членка организация за управление.
- 55 OSA оспорва твърдението, че посочената правна уредба възпрепятства ползвател на защитени произведения като разглеждания по делото в главното производство балнеосанаториум да ползва услугите на установена в друга държава членка организация за управление.
- 56 В това отношение обаче Съдът не трябва да се произнася. Всъщност въпросите, свързани с тълкуването на правото на Съюза и поставени от националния съд в нормативната и фактическата рамка, която той определя съгласно своите правомощия и проверката на чиято точност не е задача на Съда, се ползват с презумпция за релевантност (Решение от 22 юни 2010 г. по дело *Melki и Abdeli*, C-188/10 и C-189/10, Сборник, стр. I-5667, точка 27 и цитираната съдебна практика).

– Предварителни бележки

- 57 При положение че както член 16 от Директива 2006/123, така и член 56 и сл. ДФЕС се отнасят за свободното предоставяне на услуги, трябва да се провери дали организация за управление като OSA може да се счита за доставчик на услуга по отношение на ползвател на защитени произведения като разглеждания по делото в главното производство балнеосанаториум. Според OSA и правителствата, представили становища на Съда, в случая това не е така.

- 58 В това отношение трябва да се отбележи, че видно от член 4, точка 1 от Директива 2006/123, понятието „услуга“ по тази директива съответства на това по член 57 ДФЕС.
- 59 Следователно за дейността на организациите за управление се прилагат разпоредбите на член 56 и сл. ДФЕС относно свободното предоставяне на услуги (вж. в този смисъл Решение от 25 октомври 1979 г. по дело Greenwich Film Production, 22/79, Recueil, стр. 3275, точка 12, Решение от 2 март 1983 г. по дело GVL/Комисия, 7/82, Recueil, стр. 483, точка 38 и Решение от 20 октомври 1993 г. по дело Phil Collins и др., C-92/92 и C-326/92, Recueil, стр. I-5145, точка 24).
- 60 Както следва от посочената в предходната точка съдебна практика, това не се отнася само за отношенията между организация за управление и притежател на авторски права, но и за отношенията между организация за управление като OSA и ползвател на защитени произведения като разглеждания по делото в главното производство балнеосанаториум.
- 61 Всъщност по отношение на такъв ползвател организацията за управление улеснява получаването на разрешение за ползването на защитени произведения и заплащането на таксите, които ползвателят дължи на притежателите на авторски права, поради което организацията за управление трябва да се разглежда като доставчик на услуга и по отношение на същия този ползвател.
- 62 В допълнение, както основателно отбелязва Комисията, в това отношение е маловажно дали извършването на посочената услуга от организацията за управление се заплаща от притежателите на авторски права, или от ползвателя на защитени произведения. Всъщност в член 57 ДФЕС няма изискване извършването на услугата да се заплаща от ползващите я лица (Решение от 26 април 1988 г. по дело Bond van Adverteerders и др., 352/85, Recueil, стр. 2085, точка 16).
- 63 Следователно организация за управление като OSA трябва да се счита за доставчик на „услуга“ по отношение на ползвател на защитени произведения като разглеждания по делото в главното производство балнеосанаториум както по смисъла на член 4, точка 1 от Директива 2006/123, така и по смисъла на член 57 ДФЕС.

– По тълкуването на член 16 от Директива 2006/123

- 64 Що се отнася до това дали член 16 от Директива 2006/123 се прилага по отношение на такава услуга, най-напред трябва да се отбележи, че съгласно член 17, точка 11 от същата директива посоченият член 16 не се прилага към авторското право и сродните му права.
- 65 При това, както посочва генералният адвокат в точка 64 от заключението си, тъй като от приложното поле на член 16 от Директива 2006/123 могат да бъдат изключени само услуги, член 17, точка 11 от същата директива трябва да се тълкува в смисъл, че изключва от приложното поле на първата разпоредба услугата относно авторски права, посочена в точка 63 от настоящото решение.
- 66 Следователно член 16 от Директива 2006/123 допуска правна уредба като разглежданата в главното производство, тъй като е неприложим.

– По тълкуването на член 56 ДФЕС

- 67 От акта за преюдициално запитване е видно, че правна уредба като разглежданата в главното производство може да възпрепятства балнеосанаториум като разглеждания в главното производство да използва в качеството си на ползвател на защитени произведения услугите на установена в друга държава членка организация за управление.

- 68 Член 56 ДФЕС се прилага по отношение на такава услуга, тъй като тя има трансграничен характер (вж. в този смисъл Решение по дело *Bond van Adverteerders* и др., посочено по-горе, точка 15).
- 69 Освен това правна уредба като разглежданата в главното производство ограничава свободното предоставяне на услуги, тъй като на практика забранява извършването на такава услуга (вж. в този смисъл Решение по дело *Football Association Premier League* и др., посочено по-горе, точка 85).
- 70 Това ограничаване е възможно да бъде обосновано, при положение че отговаря на императивни съображения от обществен интерес, може да гарантира осъществяването на преследваната от него цел от обществен интерес и не надхвърля необходимото за постигането ѝ (вж. по-специално Решение по дело *Football Association Premier League* и др., посочено по-горе, точка 93).
- 71 Както основателно посочват OSA, представилите становища на Съда правителства и Комисията, такава императивно съображение от обществен интерес е защитата на права върху интелектуална собственост (вж. в този смисъл Решение по дело *Football Association Premier League* и др., посочено по-горе, точка 94 и цитираната съдебна практика).
- 72 Освен това правна уредба като разглежданата в главното производство, с която за управлението на авторските права върху определен вид защитени произведения се въвежда монопол на територията на съответната държава членка в полза на организация за управление като OSA, трябва да се счита за годна да защити правата върху интелектуалната собственост, тъй като позволява ефективно управление на тези права и ефективен контрол за тяхното спазване на тази територия.
- 73 Що се отнася до това дали такава правна уредба не надхвърля необходимото за постигането на целта за защита на правата върху интелектуалната собственост, трябва да се отбележи, че видно от представените на Съда становища, правна уредба като разглежданата в главното производство се вписва в контекста на защита на авторските права на териториален принцип, част от който контекст са и договорите за реципрочно представителство.
- 74 Тези договори се сключват между организациите за управление, които взаимно се оправомощават да дават необходимото разрешение на територията, за която отговарят, за всяко публично изпълнение на произведения, защитени с авторски права на членовете на другите организации, и да поставят даването на това разрешение в зависимост от изпълнението на определени условия в съответствие с приложимото за съответната територия законодателство (вж. в този смисъл Решение от 13 юли 1989 г. по дело *Tournier*, 395/87, *Recueil*, стр. 2521, точка 17 и Решение по дело *Lucazeau* и др., 110/88, 241/88 и 242/88, *Recueil*, стр. 2811, точка 11).
- 75 В това отношение Съдът вече е постановявал, че с договорите за реципрочно представителство между организациите за управление по-специално се цели при защитата на своя репертоар в друга държава последните да имат възможност да използват структурата, създадена от действащата в тази държава организация за управление, без да трябва да добавят към тази структура свои собствени мрежи от договори с ползвателите и свой собствен контрол на място (вж. в този смисъл посочените по-горе Решение по дело *Tournier*, точка 19 и Решение по дело *Lucazeau* и др., точка 13).
- 76 Така, що се отнася до разгласяване като разглежданото в главното производство, от представените на Съда становища не следва, че при действащото право на Съюза съществува някакъв друг метод, позволяващ постигане на същото ниво на защита на авторските права,

различен от метода, който се основава на защита и съответно на контрол на териториален принцип на тези права и в чийто контекст се вписва правна уредба като разглежданата в главното производство.

- 77 Освен това от разискванията пред Съда стана ясно, че при обстоятелства като разглежданите в главното производство, ако се разреши на ползвател на защитени произведения свободно да избере която и да било установена на територията на Съюза организация за управление с цел получаване на разрешение за използването на защитени произведения и заплащане на дължимите от него такси, при действащото право на Съюза това би породило сериозни проблеми по отношение на контрола върху използването на тези произведения и заплащането на дължимите такси.
- 78 При това положение не може да се приеме, че правна уредба като разглежданата в главното производство надхвърля необходимото за постигането на целта за защита на авторските права, възпрепятствайки ползвател на защитени произведения като разглеждания по делото в главното производство балнеосанаториум да ползва услугите на установена в друга държава членка организация за управление.
- 79 С оглед на гореизложеното член 56 ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че допуска такава правна уредба.

– По тълкуването на член 102 ДФЕС

- 80 В самото начало трябва да се припомни, на първо място, че организация за управление като OSA е предприятие, по отношение на което се прилага член 102 ДФЕС (вж. в този смисъл Решение от 21 март 1974 по дело BRT и *Société belge des auteurs, compositeurs et éditeurs*, наречено „BRT II“, 127/73, Recueil, стр. 313, точки 6 и 7).
- 81 На второ място, член 106, параграф 2 ДФЕС, съдържащ специални правила, които се прилагат за предприятията, натоварени именно с управлението на услуги от общ икономически интерес, не е пречка за прилагането на член 102 ДФЕС по отношение на организация за управление като OSA. Всъщност такава организация за управление, която държавата не е натоварвала с определена задача и която управлява частни интереси, дори това да са защитени от закона права върху интелектуална собственост, не може да попадне в приложното поле на първата разпоредба (вж. в този смисъл посочените по-горе Решение по дело BRT II, точка 23 и Решение по дело GVL/Комисия, точка 32).
- 82 От друга страна, обаче правна уредба като разглежданата в главното производство може да попадне в обхвата на член 106, параграф 1 ДФЕС. Всъщност при такава правна уредба на организация за управление като OSA се предоставят изключителни права за управлението на авторските права върху определен вид защитени произведения на територията на съответната държава членка и по този начин се възпрепятства възможността други предприятия да упражняват разглежданата икономическа дейност на същата територия (вж. в този смисъл Решение от 25 октомври 2001 г. по дело *Ambulanz Glöckner*, C-475/99, Recueil, стр. I-8089, точка 24).
- 83 Що се отнася до тълкуването на член 102 ДФЕС в такъв контекст, съгласно постоянната съдебна практика създаването на господстващо положение чрез предоставяне на изключителни права по смисъла на член 106, параграф 1 ДФЕС само по себе си не е несъвместимо с първия член. Държава членка нарушава забраните, установени в посочените две разпоредби, единствено когато самото упражняване на предоставените изключителни права води до това разглежданото предприятие да злоупотребява с господстващото си положение или когато тези права могат да

създадат положение, водещо до това предприятието да извърши подобна злоупотреба (Решение от 3 март 2011 г. по дело AG2R Prévoyance, C-437/09, Сборник, стр. I-973, точка 68 и цитираната съдебна практика).

- 84 Следователно само по себе предоставянето от държава членка на монопол на територията ѝ за управлението на авторските права върху определен вид защитени произведения на организация за управление като OSA не противоречи на член 102 ДФЕС.
- 85 От акта за преюдициално запитване обаче е видно, че с третия въпрос се цели запитващата юрисдикция да може да се произнесе по изтъкнатия от L'établissement Lázňe довод в спора в главното производство, че изискваните от OSA такси са несъразмерно високи спрямо таксите, изисквани от организациите за управление в съседните държави.
- 86 В това отношение трябва да се констатира, че организация за управление като OSA, притежаваща монопол на територията на държава членка за управлението на авторските права върху определен вид защитени произведения, има господстващо положение на съществена част от вътрешния пазар по смисъла на член 102 ДФЕС (вж. в този смисъл Решение от 11 декември 2008 г. по дело Kanal 5 и TV 4, C-52/07, Сборник, стр. I-9275, точка 22).
- 87 Освен това, ако се окаже, че такава организация за управление налага тарифи за извършваните от нея услуги, които са значително по-високи от прилаганите тарифи в другите държави членки, и при условие че сравнението на тарифните равнища е извършено на една и съща основа, тази разлика трябва да се счита за признак за злоупотреба с господстващо положение по смисъла на член 102 ДФЕС. В такъв случай посочената организация за управление трябва да обоснове разликата, като посочи обективни различия между положението в съответната държава членка и преобладаващото положение във всички останали държави членки (вж. в този смисъл посочените по-горе Решение по дело Tournier, точка 38 и Решение по дело Lucazeau и др., точка 25).
- 88 Аналогично такава злоупотреба може да се състои в прилагането на прекомерно високи цени, които не са в разумно съотношение с икономическата стойност на извършваната услуга (Решение по дело Kanal 5 и TV 4, посочено по-горе, точка 28).
- 89 Впрочем, ако такава злоупотреба има и причината за това е приложимата по отношение на тази организация за управление правна уредба, съгласно посочената в точка 83 от настоящото решение съдебна практика тази правна уредба би била в противоречие с член 102 ДФЕС и член 106, параграф 1 ДФЕС.
- 90 Запитващата юрисдикция трябва да провери при необходимост дали по делото в главното производство това е така.
- 91 С оглед на всички гореизложени съображения на третия въпрос трябва да се отговори, че член 16 от Директива 2006/123, член 56 ДФЕС и член 102 ДФЕС трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат правна уредба на държава членка като разглежданата в главното производство, която предоставя колективното управление на авторските права върху някои защитени произведения на нейна територия само на една-единствена организация за управление, възпрепятствайки по този начин ползвател на такива произведения като разглеждания по делото в главното производство балнеосанаториум да ползва услугите на установена в друга държава членка организация за управление.
- 92 Въпреки това член 102 ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че признаци за злоупотреба с господстващо положение са налагането от първата организация за управление на тарифи за извършваните от нея услуги, които са значително по-високи от прилаганите тарифи в другите

държави членки, при условие че сравнението на тарифните равнища е извършено на една и съща основа, или прилагането от страна на същата организация на прекомерно високи цени, които не са в разумно съотношение с икономическата стойност на извършваната услуга.

По съдебните разноски

⁹³ С оглед на обстоятелството, че за страните в главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (четвърти състав) реши:

- 1) Член 3, параграф 1 от Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 година относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска правна уредба на държава членка, която лишава авторите от правото им да разрешават или да забраняват разгласяването на техните произведения от балнеосанаториум, функциониращ като търговско предприятие, чрез целенасочено разпространение на сигнал посредством радио- или телевизионни приемници в стаите на пациентите на санаториума. Член 5, параграф 2, буква д), параграф 3, буква б) и параграф 5 от тази директива няма значение за това тълкуване.
- 2) Член 3, параграф 1 от Директива 2001/29 трябва да се тълкува в смисъл, че организация за колективно управление на авторски права не може да се позове на него в спор между частноправни субекти с цел противоречащата на тази разпоредба правна уредба на държава членка да остане без приложение. Въпреки това сезираната с такъв спор юрисдикция е длъжна във възможно най-голяма степен да тълкува тази правна уредба предвид текста и целта на същата разпоредба, за да стигне до разрешение, съответстващо на преследваната от нея цел.
- 3) Член 16 от Директива 2006/123/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 година относно услугите на вътрешния пазар, член 56 ДФЕС и член 102 ДФЕС трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат правна уредба на държава членка като разглежданата в главното производство, която предоставя колективното управление на авторските права върху някои защитени произведения на нейна територия само на една-единствена организация за колективно управление на авторски права, възпрепятствайки по този начин ползвател на такива произведения като разглеждания по делото в главното производство балнеосанаториум да ползва услугите на установена в друга държава членка организация за управление.

Въпреки това член 102 ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че признаци за злоупотреба с господстващо положение са налагането от първата организация за колективно управление на авторски права на тарифи за извършваните от нея услуги, които са значително по-високи от прилаганите тарифи в другите държави членки, при условие че сравнението на тарифните равнища е извършено на една и съща основа, или прилагането от страна на същата организация на прекомерно високи цени, които не са в разумно съотношение с икономическата стойност на извършваната услуга.

Подписи